

Handling 2025 nr 198

Planeringsbeslut för fördjupad planering av högvattenskydd längs delar av Göta älv

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen tillstyrker stadsledningskontorets förslag i tjänsteutlåtande den 27 augusti 2025 och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

Exploateringsnämnden får i uppdrag att tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och övriga berörda nämnder, fortsätta med en fördjupad planering av högvattenskydd längs Göta älv och inre vattenvägar i enlighet med gällande Översiktsplan utifrån följande inriktningar:

- a. Högvattenskyddet ska skydda delar av Lindholmen, Gullbergsstrand, Partihallsområdet, Slakthusområdet/Marieholm och Rosenlundkanalen till vattennivå som lägst +2,3 meter (RH 2000). Arbetet ska också omfatta skyddsportar i Kvillebäcken och Rosenlundskanalen.
- b. Kulturmiljö, framkomlighet för gående och cyklister samt ekologiska perspektiv ska beaktas samtidigt som ett attraktivt stadsrum skapas längs älven.
- c. Arbetet ska planeras för att kunna genomföras till år 2040. Arbetet med denna del av högvattenskyddet ska planeras för att kunna genomföras till en kostnad om maximalt 2 miljarder kronor i 2025 års prisnivå.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Tjänstgörande ersättaren Johannes Hulter (S) och Axel Josefson (M) yrkade bifall till stadsledningskontorets förslag. Vidare yrkade Johannes Hulter (S) avslag på återremissyrkandet från SD den 1 oktober 2025.

Jörgen Fogelklou (SD) yrkade att ärendet skulle återremitteras enligt yrkande från SD den 1 oktober 2025.

Kommunstyrelsen beslutade först utan omröstning att avgöra ärendet vid dagens sammanträde.

Kommunstyrelsen beslutade herefter att bifalla stadsledningskontorets förslag.

Jörgen Fogelklou (SD) reserverade sig mot beslutet.

Jörgen Fogelklou (SD) deltog inte i beslutet beträffande bifall till stadsledningskontorets förslag.

Göteborg den 8 oktober 2025
Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Lina Isaksson

Återremissyrkande angående – Planeringsbeslut för fördjupad planering av högvattenskydd längs delar av Göta älv

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Ärendet återremitteras till Stadsbyggnadsnämnden som får i uppdrag att tillsammans med Exploateringsnämnden och övriga berörda nämnder avvakta den fördjupade planeringen tills det finns klarhet i de nationella förutsättningarna.

Yrkandet

För att säkerställa rättssäkerhet, ekonomisk hållbarhet och samordning med kommande nationella riktlinjer bör staden avvakta med beslut om högvattenskydd tills remissarbetet för SOU 2025:51 *“Bättre förutsättningar för klimatanpassning”* är slutfört och regeringen har tagit ställning till utredningens förslag.

Utredningen innehåller flera förslag som direkt påverkar kommuners arbete med klimatanpassning, bland annat:

- Förändrade befogenheter för kommuner att fatta beslut om klimatanpassningsåtgärder i detaljplaner och bygglov
- Nya ansvarsprinciper som kan påverka kommunens skyldigheter eller rätt att vidta skyddsåtgärder
- Oklarheter kring framtida kostnadsfördelning mellan stat, kommun, fastighetsägare och andra aktörer.

Dessa förändringar kan få direkt påverkan på stadens ansvar, finansiering och juridiska handlingsutrymme i frågor som rör högvattenskydd. Att fatta beslut nu, innan en helhetsbild finns, riskerar att leda till felaktiga prioriteringar, ökade kostnader eller rättsliga osäkerheter.

Mot denna bakgrund bedöms det vara olämpligt att i nuläget fatta bindande beslut om stadens långsiktiga högvattenskydd. Beslutet bör i stället skjutas upp tills det finns klarhet i de nationella förutsättningarna.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-08-27

Ärendenummer SLK-2025-00656

Handläggare

Lisa Kallmér

Telefon: 031-368 06 44

E-post: lisa.kallmer@stadshuset.goteborg.se

Planeringsbeslut för en fördjupad planering av högvattenskydd längs delar av Göta älv

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Exploateringsnämnden får i uppdrag att tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och övriga berörda nämnder, fortsätta med en fördjupad planering av högvattenskydd längs Göta älv och inre vattenvägar i enlighet med gällande Översiktsplan utifrån följande inriktningar:

- a. Högvattenskyddet ska skydda delar av Lindholmen, Gullbergsstrand, Partihallsområdet, Slakthusområdet/Marieholm och Rosenlundkanalen till vattennivå som lägst +2,3 meter (RH 2000). Arbetet ska också omfatta skyddsportar i Kvillebäcken och Rosenlundskanalen.
- b. Kulturmiljö, framkomlighet för gående och cyklister samt ekologiska perspektiv ska beaktas samtidigt som ett attraktivt stadsrum skapas längs älven.
- c. Arbetet ska planeras för att kunna genomföras till år 2040. Arbetet med denna del av högvattenskyddet ska planeras för att kunna genomföras till en kostnad om maximalt 2 miljarder kronor i 2025 års prisnivå.

Sammanfattning

Stadsbyggnadsnämnden översände 2025-05-20 § 310 ärendet ”Planeringsbeslut för fördjupad planering av högvattenskydd längs delar av Göta älv” för ställningstagande i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. I ärendet föreslås en fortsatt fördjupad planering av högvattenskyddsåtgärder utifrån ett antal föreslagna inriktningar, för att hantera risken för översvämning i stadens lågt belägna områden fram till år 2040. Detta i syfte att säkra befintliga samhällsviktiga verksamheter och infrastruktur som är av stor vikt för stadens funktionalitet, men också för att minska skaderisken för befintliga byggnader, anläggningar och kulturmiljöer. Högvattenskydd är också en förutsättning för den stadsutveckling som planeras inom lågt belägna områden i centrala Göteborg. En fortsatt planering och etablering av tillfälliga och permanenta skyddsåtgärder bedöms kunna genomföras till en maximal utgift om 2 mdkr (2025 års prisnivå) där föreslagna skyddsportar i Rosenlundskanalen och Kvillebäcken utgör de huvudsakliga kostnadsposterna.

Stadsbyggnadsnämnden avser att återkomma till kommunfullmäktige med ytterligare ett planeringsbeslut för kvarvarande skyddsåtgärder som behöver genomföras till år 2040.

Exploateringsnämnden avser att återkomma till kommunfullmäktige med ett

genomförandebeslut inkluderat en konkretiserad utbyggnadsplan inför att planeringen övergår i ett projektering- och produktionsskede.

Stadsledningskontoret förutsätter att aktuellt respektive kommande planeringsbeslut samordnas inför genomförandebeslut. Stadsledningskontoret vill uppmärksamma på att en Klimatanpassningsutredningens betänkande ”Bättre förutsättningar för klimatanpassningar” vars förslag innehåller nya juridiska och finansiella förutsättningar som kan få påverkan på genomförandet av högvattenskyddsåtgärderna. Stadsledningskontoret anser att det finns behov av att fördjupa planeringen kring stadens högvattenskydd och föreslår därmed kommunfullmäktige att fatta beslut i enlighet med stadsbyggnadsnämndens förslag.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Stadsbyggnadsnämndens bedömning är att fortsatt planering och etablering av tillfälliga och permanenta skyddsåtgärder för de utpekade prioriterade skyddscellerna kan genomföras till en maximal utgift om 2 mdkr (2025 års prisnivå) fram till 2040. I den bedömda volymen ingår fortsatt planeringsarbete med i storleksordning 100 mnkr, som kan utgöra förgäveskostnader om det inte sker ett efterföljande genomförande eller om ett genomförande väsentligt skjuts framåt i tid.

Huvudsakliga åtgärder avser uppförande av skyddsportar i Rosenlundskanalen och Kvillebäcken med tillhörande pumpanläggningar. Skyddsport i Stora Hamnkanalen ingår i programmet för kanalmursupprustningen och är därmed inte föremål i detta ärende. Planeringen av åtgärderna samordnas dock.

Stadsbyggnadsnämnden avser att återkomma med ytterligare ett planeringsbeslut för en fortsatt planering av kvarvarande utpekade skyddsceller med genomförande fram till 2040. Den ekonomiska omfattningen bedöms dock bli betydligt lägre då dessa inte innehåller skyddsportar eller liknande större mekaniska funktioner.

Sammantaget bedöms åtgärderna i planeringsbeslutet medföra tillkommande kapitalkostnader med i storleksordningen 50 mnkr om året, där driftkostnaderna för själva skyddsanläggningarna inte bedöms som väsentliga i förhållande till den förvaltning som sker av allmän plats på platserna idag. Dock innebär drift och skötsel av skyddsportar och tillhörande pumpstationer större ökade driftkostnader, kostnader som dock inte är kända och uppskattade i dagsläget.

Stadsbyggnadsnämnden lyfter samtidigt att skyddsåtgärder är en förutsättning för att säkra fastighetsvärden, infrastrukturfunktioner och kulturvärden i den befintliga staden. Det är även en förutsättning för att kunna utveckla de lågt belägna delarna av den centrala staden då dessa områden inte anses lämpade om inte högvattenskyddet säkras. Översvämningar kan ge stora ekonomiska konsekvenser och ha en stor negativ påverkan på samhällsservice, tillgänglighet till samhällsviktiga funktioner och fastighets- och markvärden.

Delar av de utpekade åtgärderna kan och kommer att kunna finansieras externt genom exploateringsbidrag om åtgärderna sker i samband med exploatering, eller genomföras av enskilda externa huvudmän. Delar av sträckorna kan komma att genomföras med mer tillfälliga åtgärder i avvaktan på att mer permanenta åtgärder genomförs i samband med exploatering eller i samband med kajupprustning längre fram i tid.

I grunden är det respektive fastighetsägare eller anläggningsägare som ansvarar för att skydda sin egendom från höjda havsnivåer. Pågående statlig utredning ”Bättre förutsättningar för klimatanpassning SOU 2025:51” innehåller ett antal förslag som kan komma att innebära större legala möjligheter att kräva medfinansiering från befintliga fastighetsägare som får nytta av ett mer sammanhållet högvattenskydd. Förslagen kommer att analyseras samt följas nära inför genomförandebeslut.

Bedömning ur ekologisk dimension

Trots insatser för att begränsa klimatpåverkan märks redan idag effekterna av klimatförändringar på alla nivåer i samhället med extremväder som förväntas bli både vanligare och mer intensivt. Högvattensskydd i form av vallar, portar eller barriärer ska bevara stadens befintliga naturliga strukturer kring vattendragen utan att minska deras omfattning. En målsättning är att utveckla nya kantzoner där sådana saknas, eller att förstärka och förbättra befintliga kantzoner där det är möjligt. Göteborgs Stads översiktsplan betonar vikten av att vattenmiljöerna och deras närmiljö ses som en del av stadens gröna infrastruktur och att de blågröna stråken utvecklas. Dessa miljöer och ekologiska kantzoner kan bidra med fler viktiga ekosystemtjänster i en växande stad.

I den fördjupade planeringen kommer klimatsmarta materialval samt produktionsmetoder med låga eller inga utsläpp att utredas. Inför genomförandebeslut kommer även en klimatkalkyl upprättas.

Bedömning ur social dimension

Högvattensskydd är en viktig del i klimatanpassningsarbetet som på sikt ska bidra till generationsmålet genom att arbeta för att det samhälle som lämnas över till nästa generation är fungerande även i ett framtida klimat. Högvattenskyddet ska bidra till att viktiga livsmiljöer för stadens invånare bibehålls, skapa robusthet och säkerställa att kritisk samhällsservice samt infrastruktur kan fortgå även under extremväderförhållanden som skyfall och högt vatten.

Högvattenskydden ska utformas på ett sätt som säkerställer invånare och besökares tillgänglighet till vattnet för alla, oavsett fysiska förutsättningar. Utformningen ska vidare utgå från att minimera en upplevd barriäreffekt och utformas på ett sätt som är säkra för alla åldersgrupper. Gestaltningen av högvattenskyddet ska vara kvalitativ, med hänsyn till lokala anpassningar och platsspecifika samt ekonomiska förutsättningar.

Bilaga

Stadsbyggnadsnämndens handlingar 2025-05-20 § 310

Ärendet

Stadsbyggnadsnämnden har översänt ärendet ”Planeringsbeslut för fördjupad planering av högvattenskydd längs delar av Göta älv”. I ärendet föreslås en fortsatt fördjupad planering av högvattenskyddsfunktioner för att möjliggöra ett genomförande fram till år 2040. Detta i syfte att hantera risken för översvämning av stadens lågt belägna områden längs delar av Göta älv.

Beskrivning av ärendet

För att möta översvämningsrisker från stigande hav, skyfall och höga flöden och säkra Göteborg från högvatten i Göta Älv och dess anslutande vattendrag avses ett mer sammanhängande högvattenskydd samordnas i stadens mest tätbefolkade områden. Detta för att säkra befintliga samhällsviktiga verksamheter och kritisk infrastruktur samt för att minska skaderisken för befintliga byggnader, anläggningar och kulturmiljöer. Högvattenskydd är också en förutsättning för den stadsutveckling som planeras inom lågt belägna områden i centrala Göteborg. Stadsbyggnadsnämnden fattade 2025-05-20 § 310 beslut i ärendet ”Planeringsbeslut för fördjupad planering av högvattenskydd längs delar av Göta älv” och översände ärendet för ställningstagande i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Exploateringsnämnden informerades om ärendet vid sitt sammanträde den 22 april 2025.

Samordningen av stadens arbete med högvattenskydd startade 2021 och leds sedan 2024 av exploateringsnämnden genom en förvaltningsövergripande organisation under benämningen Högvattenskyddsprogrammet.

Geografisk inriktning

Inom Högvattenskyddsprogrammet har en utbyggnadsplan för högvattenskydd tagits fram samt beslutats om på tjänstepersonnivå. Utbyggnadsplanen är indelad i vattenskyddsceller motsvarande geografiska delområden. Delområdena är oberoende varandra vilket innebär att respektive delområde fungerar som sin egen vattenskyddscell.

För att kunna bedöma prioriteringsgrad av högvattenskydd har en prioriteringsmatris tagits fram. Respektive delområde har bedömts utifrån bland annat risk för när i tiden översvämningar kan ske, beroenden till högvattenskydd i andra delområden, planerad stadsutveckling och möjliggörande av nya exploateringsområden, samhällsviktiga funktioner, allmänt intresse samt finansieringsmöjligheter. Utifrån genomförda bedömningar och avvägningar föreslås ett antal delområden prioriteras för en fortsatt fördjupad planering av genomförande av högvattenskydd, vilka också utgör en föreslagen inriktning i detta ärende. Prioriterade delområden framgår av röd helstreckad linje respektive röda stjärnor i kartan nedan.

Delområden markerade med gul helstreckad linje samt övriga områden längs Göta älv befinner sig fortfarande i en initial planeringsfas och ingår därmed inte i detta planeringsbeslut. En beskrivning av respektive delområde framgår av stadsbyggnadsnämndens underlag, se bilaga.

Exploateringsnämnden avser att återkomma till kommunfullmäktige med förslag till genomförandebeslut inkluderat en konkretiserad utbyggnadsplan inför att planeringen övergår i projektering- och produktionsskede.

SOU 2025:51 Bättre förutsättningar för klimatanpassning

Stadsledningskontoret har nyligen fått Klimatanpassningsutredningens betänkande ”Bättre förutsättningar för klimatanpassning SOU 2025:51” på remiss, vilken har skickats ut till berörda förvaltningar och bolag för analys till och med den 29e augusti. Stadsledningskontoret avser att återkomma till kommunstyrelsen med stadens samlade remissvar och bedömning den 8 oktober 2025.

Betänkandet innehåller elva förslag till förändringar i befintlig lagstiftning som bland annat syftar till att stärka möjligheterna för att genomföra klimatanpassningsåtgärder. Bland förslagen finns bland annat krav på kommuner att hålla sina detaljplaner aktuella och att ändra eller upphäva delar med för hög risk, särskilt där det finns obyggda tomter. För att skapa en mer robust och hållbar strategi för att hantera klimatförändringar och deras effekter på samhällen och miljö finns också förslag om att staten ska ta ansvar för att bygga kustskydd mot havsnivåhöjningar på strategiska platser och att identifiera vilka områden som är särskilt viktiga. Utredningen föreslår också att kommuner ska kunna kräva att fastighetsägare bidrar ekonomiskt till klimatåtgärder om deras fastigheter drar nytta av dessa åtgärder. En ny lagstiftning kan träda i kraft under 2027.

Stadsledningskontorets bedömning

Göteborg Stad är en stor fastighets- och anläggningsägare och staden har ett långtgående ansvar att vidta förebyggande åtgärder för att skydda sin egendom mot effekter av ett förändrat klimat. En fördjupad planering och genomförande av högvattenskydd syftar till att hantera risken för översvämning i stadens lågt belägna områden fram till 2040. I första hand för att säkra befintliga samhällsviktiga verksamheter och infrastruktur som är av stor vikt för stadens funktionalitet, men också för att minska skaderisken för befintliga byggnader, anläggningar och kulturmiljöer. Stadsledningskontoret konstaterar att en fördjupad planering och genomförande av högvattenskydd ligger i linje med inriktningar och målsättningar i Göteborg Stads översiktsplan, Göteborgs Stads planeringsstrategi samt Göteborg Stads plan för klimatanpassning 2024-2026. Klimatförändringen är redan här men i vilken takt förändringar i medelvattenstånd och extremhändelser sker, har stora osäkerheter. Klimatanpassningsplanens inriktning är att anpassningsarbetet behöver ske succesivt så åtgärder sätts in i rätt tid, väl avvägda utifrån riskerna. Stadsledningskontoret bedömer att en fortsatt fördjupad planering av högvattenskyddet är i linje med det ett sådant förhållningssätt och stegvis arbete.

I flera av de lågt belägna och prioriterade delområdena som ärendet redogör för pågår eller planeras för stadsutveckling eller kajrenovering där högvattenskyddsåtgärder är en förutsättning för omvandling. Skyddsåtgärder kan samtidigt vara nödvändiga i den redan bebyggda miljön för att möjliggöra den växande staden. Stadsledningskontoret ser stadsutveckling som en möjlighet till finansiering av stadens långsiktiga klimatanpassningsåtgärder, då ett högvattenskyddsperspektiv kan integreras i planeringen ifrån början och därmed möjliggöra uttag av exploateringsbidrag. I vissa områden kan skyddsåtgärder av temporär karaktär vara aktuella fram tills att ett permanent skydd kan byggas.

Stadsbyggnadsnämnden anger att i de fall då kajrenoveringar eller mer omfattande stadsomvandling sker utmed älvkanten avses dessa investeringar tas inom respektive projekt.

Avseende en eventuell utfyllnad av Lundbyhamnen som en del av högvattenskyddet pågår en dialog mellan berörda kommunala bolag och förvaltningar avseende ekonomiska, juridiska och tidsmässiga förutsättningar för en eventuell utfyllnad som i nuläget bedöms osäker. Om en utfyllnad blir aktuell bedömer stadsledningskontoret att frågan kommer att återkomma till kommunfullmäktige i ett enskilt ärende, då ett sådant ärende bedöms förutsätta kommunfullmäktiges ställningstagande.

Stadsledningskontoret vill framhålla att förslaget till planeringsbeslut är i ett tidigt planeringsskede. Beslutet syftar till att föreslå ett antal inriktningar att förhålla sig till i den fortsatta fördjupade planeringen, där bedömningen av ansvarsfördelning, kostnader och finansiering av skyddsåtgärder och utbyggnadstidplan kommer att konkretiseras. Stadsledningskontoret bedömer att den föreslagna ekonomiska inriktningen på maximalt 2 mdkr är en övergripande bedömning där föreslagna skyddsportar i Rosenlundskanalen och Kvillebäcken utgör de huvudsakliga kostnadsposterna.

Stadsledningskontorets bedömning är att stadsbyggnadsnämndens underlag och förslag baseras på ett något tidigare skede än andra inriktningsbeslut som kommit längre i sin projektifiering och konkretisering innan ett politiskt ställningstagande efterfrågas. Stadsledningskontoret bedömer vidare att det beror på att verksamheten har ett behov av att få ett ställningstagande om en långsiktig prioriteringsinriktning för att börja aktivera exploateringsnämndens investeringsresurser, med de risker för förgäveskostnader och avsättning av planeringsresurser som följer av en sådan prioritering. I nuvarande investeringsbudget för 2025-2029 finns begränsade resurser utpekade för högvattenskyddet i exploateringsnämndens investeringsplan. Stadsledningskontoret kan konstatera att volymerna utifrån förslaget planeringsbeslut har arbetats in i nämndens investeringsnomineringar för 2026. Det framgår dock inte av stadsbyggnadsnämndens underlag vilka förutsättningar som finns att påbörja och driva fortsatt planering och de tidigaste åtgärderna om nuvarande budgetramar skulle bibehållas.

Ett genomförande enligt planeringsinriktningen skulle innebära i storleksordningen 200-300 mnkr årligen i investeringar under åren som ett genomförande sker och därmed ta betydande investeringsutrymme i anspråk. Stadsledningskontoret bedömer därför att det i kommande nomineringsunderlag från exploateringsnämnden skulle behöva redovisas i vilken mån åtgärderna bedöms som högre prioriterade än andra åtgärder, eller om det finns förutsättningar eller möjlighet att fördela genomförandet över en längre period, även om det uppsatta målåret om 2040 då inte går att uppnå. Detta då det i underlaget inte går att värdera om högvattenskyddet är en förutsättning för andra planerade åtgärder och stadsutveckling fram till 2040 eller om det inte finns sådana beroenden och därför är möjligt att genomföra över en längre period, med hänsyn taget till översvämningsrisker etc.

Enligt föreslagen planeringsinriktning behöver skyddsåtgärder genomföras mellan 2030 och 2040. Exploateringsnämnden avser att återkomma till kommunfullmäktige med förslag till genomförandebeslut inkluderat en konkretiserad utbyggnadsplan inför att planeringen övergår i ett projektering- och produktionsskede.

Stadsledningskontoret ser att en sådan utbyggnadsplan behöver beskriva beroenden och strategier kring genomförandet i förhållande till övrig pågående och planerad exploatering, synkning med plan för kajupprustning i utpekade områden och en förtydligad plan för genomförandetakten i förhållande till genomförandekapacitet och prioritering i övrigt. Stadsledningskontoret ser också att utbyggnadsplanen behöver samordnas i stadsbyggnadsnämndens arbete med att ta fram underlag för prioriteringen för hur staden ska utvecklas över tid som också innebär överväganden kring ekonomi och genomförbarhet. Stadsledningskontoret förutsätter att aktuellt respektive kommande planeringsbeslut samordnas inför genomförandebeslut.

Stadsledningskontoret vill uppmärksamma på Klimatanpassningsutredningens betänkande ”Bättre förutsättningar för klimatanpassningar” vars förslag innehåller nya juridiska och finansiella förutsättningar som kan få påverkan på genomförandet av högvattenskyddsåtgärderna. De förslag som bland annat rör medfinansieringsansvar från stat och privata fastighetsägare behöver nog analyseras inför kommande genomförandebeslut. En ny lagstiftning kan träda i kraft under 2027.

Stadsledningskontoret anser att det finns behov av att fördjupa planeringen kring stadens högvattenskydd och föreslår kommunfullmäktige, med ovanstående bedömningar i beaktande, att fatta beslut i enlighet med stadsbyggnadsnämndens förslag.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör för ärende och utredning

Stadsdirektör

§ 310 Ärendenummer SBF-2025-00349

Planeringsbeslut för fördjupad planering av högvattenskydd längs delar av Göta älv

Beslut

I stadsbyggnadsnämnden

1. Stadsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att ge exploateringsnämnden i uppdrag att, tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och övriga berörda nämnder, fortsätta med fördjupad planering av högvattenskydd längs Göta älv och inre vattenvägar i enlighet med gällande Översiktsplan utifrån följande inriktningar:

- a. Högvattenskyddet ska skydda delar av Lindholmen, Gullbergsstrand, Partihallsområdet, Slakthusområdet/Marieholm och Rosenlundkanalen till vattennivå som lägst +2,3 meter (RH 2000). Arbetet ska också omfatta skyddsportar i Kvillebäcken och Rosenlundskanalen.
- b. Kulturmiljö, framkomlighet för gående och cyklister samt ekologiska perspektiv ska beaktas samtidigt som ett attraktivt stadsrum skapas längs älven.
- c. Arbetet ska planeras för att genomföras till år 2040.
- d. Arbetet med denna del av högvattenskyddet ska planeras för att genomföras till en kostnad om 2 miljarder kronor i 2025 års prisnivå.

Skäl till beslut

Nämnden beslutar i enlighet med de skäl som anges i förvaltningens tjänsteutlåtande.

Tidigare behandling

Bordlagt på förslag av Adam Wojciechowski (MP) 2025-04-25.

Handlingar

Förvaltningens tjänsteutlåtande daterat 2025-04-10.

Beslutsgång

Ordföranden föreslår att nämnden ska besluta att bifalla tjänsteutlåtandet och finner att nämnden beslutar i enlighet med ordförandens förslag.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-09-02

Ärendenummer SBF-2025-00349

SBN 2025-04-25

Handläggare

Ulf Täng

Telefon: 031-368 10 14

E-post: ulf.tang@stadsbyggnad.goteborg.se

Planeringsbeslut för fördjupad planering av högvattenskydd längs delar av Göta älv

Förslag till beslut

I stadsbyggnadsnämnden

1. Stadsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att ge exploateringsnämnden i uppdrag att, tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och övriga berörda nämnder, fortsätta med fördjupad planering av högvattenskydd längs Göta älv och inre vattenvägar i enlighet med gällande Översiktsplan utifrån följande inriktningar:
 - a. Högvattenskyddet ska skydda delar av Lindholmen, Gullbergsstrand, Partihallsområdet, Slakthusområdet/Marieholm och Rosenlundkanalen till vattennivå som lägst +2,3 meter (RH 2000). Arbetet ska också omfatta skyddsportar i Kvillebäcken och Rosenlundskanalen.
 - b. Kulturmiljö, framkomlighet för gående och cyklister samt ekologiska perspektiv ska beaktas samtidigt som ett attraktivt stadsrum skapas längs älven.
 - c. Arbetet ska planeras för att genomföras till år 2040.
 - d. Arbetet med denna del av högvattenskyddet ska planeras för att genomföras till en kostnad om 2 miljarder kronor i 2025 års prisnivå.

Sammanfattning

Planeringsbeslutet syftar till att möjliggöra fortsatt fördjupad planering av högvattenskyddsfunktioner längs delar av Göta älv för att förhindra översvämning av Göteborgs lågt belägna områden. I de fall stadsomvandling eller kajreoveringar sker utmed älvkanten integreras och finansieras högvattenskyddsfunktionen på lämpligt sätt. Högvattenskydden ska dels skydda befintliga anläggningar och byggnader dels möjliggöra fortsatt stadsomvandling. I dagsläget har fastighetsägaren ansvaret för sin fastighet vid en översvämning på grund av stigande havsnivåer. Staden övertar inte ansvaret för översvämningsskydd genom detta beslut.

Utifrån stadens Högvattenskyddsprogram utbyggnadsplan prioriteras områdena Lindholmen, Gullbergsstrand, Partihallsområdet, Slakthusområdet/Marieholm, och Rosenlundkanalen samt portar i Kvillebäcken och Rosenlundskanalen, se figur 1. Kostnad för högvattenskydd i områdena bedöms till 2 miljarder kronor i 2025 års prisnivå.

Ytterligare planeringsbeslut behöver fattas för att möjliggöra fortsatt planering i syfte att säkerställa anläggande av högvattenskydd för övriga områden inom högvattenskyddsprogrammet till år 2040.

Kostnader för det fördjupande planeringsarbetet fram till och med ett genomförandebeslut i exploateringsnämnden ingår i investeringskostnaden och bedöms kosta upp till 100 miljoner kronor. Finansiering av det fördjupade planeringsarbetet sker i huvudsak genom exploateringsnämndens investeringsbudget.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Stadsbyggnadsförvaltningen och exploateringsförvaltningen bedömer investeringskostnaden för att anlägga högvattenskydd inom de utpekade områdena till 2 miljarder kronor i 2025 års prisnivå, inklusive risker och osäkerheter.

Kostnader för det fördjupande planeringsarbetet fram till och med ett genomförandebeslut ingår i den ovan bedömda investeringskostnaden och bedöms kosta upp till 100 miljoner kronor, motsvarande 5 procent av totalkostnaden. Vilket arbete som ingår i den fördjupade planeringen är beskrivet under ärendet.

Finansiering av det fördjupade planeringsarbetet sker i huvudsak genom exploateringsnämndens investeringsbudget. Behov av investeringsmedel för åren 2026–2035 finns nominerat av exploateringsförvaltningen i investeringsnomineringen för 2026. Fördelningen av investeringsmedel kontra driftmedel i genomförandefasen ska utredas i det kommande planeringsarbetet och fördelningen kommer att lyftas i samband med genomförandebeslut.

Den ekonomiska bedömningen för resterande områden inom Högvattenskyddsprogrammet görs i kommande planeringsbeslut. Dessa områden bedöms inte innehålla portar och kostnaden bedöms därför att vara betydligt mindre. I de fall stadsomvandling eller kajreoveringar sker utmed älvkanten integreras högvattenskyddsfunktionen på lämpligt sätt.

Beroende på vilken typ av skydd som beslutas, påverkar detta kostnad för såväl anläggande som kapitalkostnad och kostnader för drift och underhåll. Framtida kapitalkostnad är baserad på en investeringskostnad om 2 miljarder kronor och uppskattas upp till cirka 50 miljoner kronor per år. Kostnaden är beräknad på en genomsnittlig avskrivningstid om 70 år. Mekaniska delar har kortare avskrivningstid och naturbaserade högvattenskydd kan ha längre avskrivningstid. Vid eventuell statlig medfinansiering sjunker Stadens kapitalkostnader. I och med att gestaltningen av skydden inte är klar är det inte möjligt att ta fram en uppskattning för framtida drift- och underhållskostnader. En bedömning kommer att tas fram i samband med kommande genomförandebeslut och kostnaderna belastar stadsmiljönämnden när åtgärderna är klara.

Om högvattenskyddsfunktionen inte säkerställs eller kraftigt senareläggs, kommer de lågt belägna delarna i centrala Göteborg inte kunna stadsutvecklas då dessa områden inte anses vara lämpade för sitt ändamål enligt plan och bygglagens (PBL) kap 4. Även befintlig bebyggelse, kulturmiljöer och infrastruktur kan skadas av översvämningar som med tiden bedöms inträffa alltmer ofta. Översvämningar kan ge stora ekonomiska konsekvenser och ha en stor negativ påverkan på samhällsservice, såsom exempelvis vårdcentraler, dricksvattenförsörjning och avfallshantering.

I dagsläget har fastighetsägaren ansvaret för sin fastighet vid en översvämning på grund av stigande havsnivåer. Staden övertar inte ansvaret för översvämningsskydd genom detta beslut. Beslutet innebär att staden tillsammans med berörda parter avser planera hur man på bästa sätt ska genomföra och finansiera ett högvattenskydd.

Bedömning ur ekologisk dimension

Längs med den norra och södra älvstranden är ambitionen att högvattenskydden, tillsammans med andra åtgärder, ska bidra till att skapa multifunktionella stråk med höga sociala och ekologiska värden.

Översiktsplanen beskriver vikten av att vattenmiljöerna och dess närområde ses som en del av stadens gröna infrastruktur och att de blågröna stråken utvecklas. Dessa miljöer och ekologiska kantzoner kan möjliggöra fler viktiga ekosystemtjänster till den växande staden. Ekologiska kantzoner är även en viktig del i arbetet med att stärka vattendragens ekologiska status, i enlighet med miljökvalitetsnormerna. Ambitionen för arbetet med högvattenskydden, inklusive portar vid Kvillebäcken och Rosenlundskanalen, är att inga av stadens nuvarande naturliga strukturer runt vattendragen tas bort eller minskas i omfattning. I stället ska ambitionen vara att utveckla nya kantzoner där de saknas, alternativt utöka eller åtminstone förbättra funktionen i befintliga kantzoner där det är möjligt. Vidare kan åtgärder för ökad krontäckningsgrad inkluderas i kommande arbete.

Översiktsplanens planeringsstrategi antogs av kommunfullmäktige (KF 2024-06-19 §257) och föreslår en utredning för att studera hur älvrummet och de längsgående älvstråkens karaktär och potential kan utvecklas till en helhet som möter upp olika markanspråk och målsättningar på bästa sätt. Utredningen föreslås belysa bland annat ekologiska värden som exempelvis hur ekosystemtjänster kan tillskapas. Utredningen kan fungera som ett underlag till pågående utveckling inom omvandlingsområdena. Planeringsarbetet med högvattenskydd föreslås att anpassas utefter planeringsstrategin.

Kommande planeringsarbete kommer att se över möjliga materialval såsom betong och stål med mindre klimatpåverkan. Även möjligheterna till att upphandla en produktionsmetod med låga eller inga utsläpp ska ses över. Under den fördjupade planeringen kommer en klimatkalkyl upprättas.

Bedömning ur social dimension

Älvrummet är av mycket stor betydelse för karaktären i centrala Göteborg och högvattenskydden kommer att påverka hur tillgången till älvrummet upplevs. Vilken påverkan högvattenskydden kommer att få är ännu oklart då det inte finns några klara förslag till gestaltning utmed de föreslagna sträckorna. Det krävs en genomtänkt och kvalitativ gestaltning av högvattenskyddet, med hänsyn till lokala anpassningar och platsspecifika förutsättningar samt ekonomiska förutsättningar.

Högvattenskydden ska utformas på ett sätt som säkerställer invånare och besökares tillgänglighet till vattnet för alla, oavsett fysiska förutsättningar. Utformningen ska vidare utgå från att minimera en upplevd barriäreffekt och utformas på ett sätt som är säkra för alla åldersgrupper.

Högvattenskydden ska bidra till att skapa robusthet och säkerställa att viktig infrastruktur och samhällsservice kan fortgå även under ogynsamma väderförhållanden som med tiden bedöms inträffa alltmer ofta.

Ärendet

Stadsbyggnadsnämnden ska ta ställning till att föreslå kommunfullmäktige att starta fördjupad planering av högvattenskydd längs Göta älv och inre vattenvägar i enlighet med gällande översiktsplan. Högvattenskyddet ska skydda delar av Lindholmen, Gullbergsstrand, Partihallsområdet, Slakthusområdet/Marieholm och Rosenlundkanalen till vattennivån som lägst +2,3 meter (RH 2000) samt omfatta skyddsportar i Kvillebäcken och Rosenlundskanalen.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund högvattenskyddsarbetet

Med anledning av klimatförändringarna arbetar Göteborgs Stad brett med klimatanpassningsåtgärder för att möta översvänningsrisker från stigande hav, skyfall och höga flöden. Den som äger en fastighet ansvarar för dess skydd mot översvämning som orsakas av klimatförändringar. Göteborgs Stad avser att samordna ett mer sammanhängande högvattenskydd i stadens mest tätbefolkade områden. Högvattenskydd längs med Göta älv och dess anslutande vattendrag är en del i arbetet med att göra Göteborg robust mot dagens och framtidens översvämningar.

Högvattenskydd i Översiktsplan

I Göteborg Stads översiktsplan (ÖP) och i dess tematiska tillägg för översvämning beskrivs dessa klimatanpassningsåtgärder på ett övergripande sätt. I skrivande stund ligger ett förslag till ändring av översiktsplanen där det bland annat föreslås att det tematiska tillägget integreras i ny ÖP. Bedömningen är fortsatt att högvattenskydd bör vara på plats senast 2040 och beskrivs som en förutsättning för den stadsutveckling som planeras inom lågt belägna områden i centrala Göteborg.

Göteborgs stad planerar efter klimatscenario RCP8,5 enligt beslut i kommunfullmäktige (KF 2019-04-25 §23) i samband med att det Tematiska tillägget till översiktsplanen för översvänningsrisker antogs. Det valda klimatscenarioet är också det scenario som Boverket rekommenderar i samband med fysisk planering. Kommunfullmäktige tog samtidigt beslut kring vilka risknivåer som staden skall planera för med avseende på stigande hav. För mer info se Översiktsplanen och avsnittet kring hälsa och säkerhet samt det tematiska tillägget till Översiktsplanen för översvänningsrisker och avsnittet kring Mål för stadens anpassning.

Med de scenarier som nu finns för hur havsvattennivåerna kommer att stiga, är inriktningen att det från år 2070 även kommer behövas yttre skyddsportar i Göta älv och i Nordre älv. Yttre skyddsportar är inte en del i detta planeringsbeslut men höjdsättningen av det aktuella högvattenskyddet är beroende av det yttre högvattenskyddet.

Övergripande utbyggnadsplanering

Stadsbyggnadsnämnden ansvarar för att ta fram underlag för prioriteringen för hur staden ska utvecklas över tid. Underlaget ska inkludera överväganden kring ekonomi och genomförbarhet avseende stadens samlade åtagande för utveckling och förvaltning av staden. Detta planeringsbeslut för högvattenskydd utgör ett av flera underlag för prioritering av stadens utveckling.

Högvattenskyddsprogrammet

Högvattenskyddsprogrammet är en förvaltningsövergripande organisation för högvattenskydd längs med Göta älv och dess anslutande vattendrag. Programarbetet startade 2021 och leds sedan år 2024 av exploateringsnämnden och syftar bland annat till att samordna arbetet med högvattenskydd inom Göteborgs Stad.

I Högvattenskyddsprogrammets utbyggnadsplan¹, som är under uppdatering, har en indelning i vattenskyddsceller (delområden) gjorts. Varje delområde är oberoende av varandra och fungerar som sin egen vattenskyddscell. En prioriteringsmatris har skapats för de olika kriterier som behövs vägas in inför en föreslagen utbyggnadsordning av högvattenskyddet. Respektive delområde har bedömts utifrån bland annat risk för när i tiden översvämningar kan ske, beroenden till högvattenskydd i andra delområden, planerad stadsutveckling och möjliggörande av nya exploateringsområden, samhällsviktiga funktioner, allmänt intresse samt finansieringsmöjligheter. De i detta beslut utvalda områden har valts utifrån ovan nämnda kriterier. Dessa områden får i detta planeringsbeslut ingen inbördes prioritering och förslag till utbyggnadsordning utreds i den fördjupade planeringen utifrån högvattenskyddsprogrammets och stadens övriga samlade bedömning. Exploateringsnämnden avser att återkomma med förslag till genomförandebeslut i takt med att planeringen övergår i projektering och produktion.

Ny nationell klimatanpassningsstrategi och statlig utredning

En uppdaterad nationell klimatanpassningsstrategi, *Nationell strategi och regeringens handlingsplan för klimatanpassning*, presenterades 2024. I samband med detta tillsattes också en statlig utredning, *Ett samhälle anpassat till klimatförändringarna*, som ska analysera och vid behov föreslå ny eller anpassad lagstiftning för att effektivisera klimatanpassningsarbetet.

Här ingår också att identifiera möjliga finansieringsmodeller för att långsiktigt fördela kostnaderna mellan de aktörer som drar nytta av klimatanpassningsåtgärden.

Kommunfullmäktige beslutade 2024-05-23 §211 om Göteborgs Stads plan för klimatanpassning 2024–2026. Klimatanpassningsplanen bygger upp en bred process för arbetet med översvämningssrisker och värmerelaterade klimateffekter i staden. Upparbetad kunskap och pågående arbete med högvattenskyddsfrågorna kommer att integreras i de processer som startas upp inom planens arbete.

Planeringsbeslutets geografiska avgränsningar

Detta förslag till planeringsbeslut syftar till att fördjupa planeringen för ett kostnadseffektivt högvattenskydd som både skyddar delar av ny och befintlig stad mot översvämning, men som också skyddar kulturella värden samt skapar bättre förutsättningar för ekologi och människor. Förvaltningen planerar att återkomma med förslag till ytterligare planeringsbeslut för resterande områden längs med Göta älv och dess anslutande vattendrag när den initiala planeringen som nu pågår är tillräckligt långt framskriden.

I Högvattenskyddsprogrammets utbyggnadsplan redovisas vilka områden som bör prioriteras bland annat utifrån bland annat risk för när i tiden översvämning kan ske, stadsutveckling, samhällsviktiga funktioner och allmänt intresse:

¹ Högvattenskyddsprogrammets utbyggnadsplan fastställdes av huvudmannagruppen Älvkantskydd 2020-06-01

Inom det föreslagna området finns den kommande gång- och cykelbron mellan Packhuskajen och Hugo Hammars kaj. Högvattenskyddet kommer att anpassas utefter brons utformning och utbyggnaden av den tillhörande detaljplanen.

Kvillebäcken behöver säkras vid höga havsnivåer genom att sätta skyddsport och pumpar i anslutning till dess utlopp vid spårvagnsbron. När portarna är stängda behöver tillrinningen från bäcken pumpas ut i Göta Älv. En skyddsport bedöms som nödvändig för att säkerställa att vattenskyddscellen vid Lindholmen tätas. Porten bedöms som nödvändig även efter att utpekade igenfyllnaden av Lindholmsbassängen genomförs. Portens placering synkroniseras med arbetet i planprogrammet för Frihamnen.

Gullbergsvass

Kajerna inom den västra delen av området behöver på sikt rustas upp. Det pågår ett projekt, Kajparken, inom stadsbyggnadsförvaltningen för att ta ett helhetsgrepp om upprustning av del av området. Stadsbyggnadsnämnden beslutade den 19 november 2024 § 714 att bifalla genomförandeplan för budget 2025. I beslutet ingick att ta fram inriktningsbeslut för Gullbergsvass under 2025. Arbetet med högvattenskydd inom

Fjärrvärmesystemet uppdateras inom området vilket ger möjligheter till att samplanera funktionerna och därmed få möjliga samordningsvinster.

Port i Stora Hamnkanalen ingår redan i Kanalmursprogrammet för att inte behöva bygga höga kanalmurar. Därför finns det också behov av att anlägga en port i Rosenlundskanalens mynning. Dessa portar behöver finnas på plats till 2040 för att skydda de inre vattenvägarna (kanalerna) tills yttre portar är på plats. Området har beroende till arbetet med detaljplan för Skeppsbron samt med projekt Haga Station och planeringsarbetet kommer att anpassas utefter hur arbetet med detaljplan och projekt framskrider.

Lågt beläget område. Påverkan på område med samhällsservice. Området berörs inte av pågående planering eller i tid närliggande planering. Även slänterna mot Säveån behöver på sikt säkras. I området finns ett reservat i ÖP för kollektivtrafik. På sikt kan det vara aktuellt att bereda plats för en bussgata genom området.

Stor påverkan på samhällsviktig verksamhet och framkomlighet i området. Behov av åtgärder för att möjliggöra fortsatt stadsutveckling inom Slakthusområdet. Trafikverket har anläggningar inom området i form av europaväg 45, järnväg och del av bangård samt lågt belägna delar av resecentrum i Gamlestaden. Området berörs av pågående planering eller i tid närliggande planering. Västra Götalandsregionen planerar för en bussdepå inom området vilken behöver en tillgänglighet även vid ogynnsamma förhållanden.

Möjliga utformningar av högvattenskydd

Foto 1: Lastageplatsen, Kristianstad

Foto 2: Packhuskajen, Göteborg

Foto 3: Signes Kulle, Kungsbacka

Foto 4: Temporärt översvämningsskydd

Det finns inga färdiga utformningar av högvattenskydd längs med de föreslagna sträckorna. Utgångspunkten är att gestaltning och utformning av högvattenskydden ska anpassas utefter omgivande stadsmiljö.

Högvattenskydd kan utformas på flertalet olika sätt och är inte nödvändigtvis utformade som en högre mur utan kan, med fördel, också bidra till exempelvis ekologiska kantzoner, ökad krontäckningsgrad, kulturmiljöer samt höja vistelsevärde i området.

Högvattenskydden planeras till en höjd om +2,3 meter (RH2000²) (samt +2,5 meter norr om Marieholmsbroarna). Hänsyn skall också tas till vågeffekten som uppstår vid hårt väder.

De permanenta högvattenskydden kan med fördel vara naturbaserade och multifunktionella med lång livslängd och ha rimliga förvaltningskostnader.

I de fall stadsomvandling eller kajreoveringar kommer att ske, ska utformningen av ett högvattenskydd anpassas så det matchar behovet fram tills att ett permanent skydd byggs. I vissa fall kan lösningarna vara av temporär karaktär. Temporärt högvattenskydd kan också tillfälligt lyfts på plats inför en översvämning och då vara kopplade till beredskapsåtgärder.

Innehållsmässiga avgränsningar

Högvattenskydden planeras att gestaltas och utformas efter omgivande stadsmiljö. De längsgående högvattenskydden, är i huvudsak lösningar mot översvämningar som inte kräver avancerade grundläggningskonstruktioner. I de fall då kajreoveringar eller mer omfattande stadsomvandling sker utmed älvkanten tas dess investeringar från respektive projekt och inte genom detta beslut. Det kan bli aktuellt att bygga semitemporära

² Rikets höjdsystem 2000, RH 2000, är Sveriges nationella höjdsystem

högvattenskydd (högvattenskydd med en livslängd på upp till cirka 30 år) längs med delar av sträckan. Detta med anledning av att delar av de utpekade sträckorna kommer att vara föremål för kommande stadsutveckling. Även detta kommer att redovisas närmare i ett kommande genomförandebeslut.

Ekonomi

Ett av de främsta ekonomiska skälen till att bygga ett högvattenskydd i Göteborg är att det minskar riskerna för skador från översvämningar och skyddar därmed på sikt stora befintliga fastighetsvärden och andra ekonomiska värden. Dessutom skyddas befintlig infrastruktur och samhällsviktiga funktioner. Vidare skapar högvattenskyddet även förutsättningar att fortsättningsvis bygga ut och omvandla staden och på så sätt skapa nya fastighetsvärden och en ännu mer attraktiv stad.

Stadsbyggnadsförvaltningen och exploateringsförvaltningen bedömer att investeringskostnaden för att anlägga högvattenskydd inom de utpekade områdena är 2 miljarder kronor i 2025 års prisnivå, inklusive risker och osäkerheter. Det fördjupade planeringsarbetet fram till och med ett genomförandebeslut bedöms kosta upp till 100 miljoner kronor och är del av den ovan bedömda investeringskostnaden, motsvarande 5 procent av talkostnaden. Arbete med den fördjupade planeringen, se beskrivning under ärendet nedan.

Kostnadsbedömningen är baserad på KORPs (kalkyl-, osäkerhets- och riskprocessen) ekonomiska beräkningsmodell. Successivkalkyl gjordes hösten 2024 över vattenskyddscell Lindholmen. Successivkalkylen och erfarenhetsvärden från relevanta projekt har använts för att bedöma projektkostnaden. För Rosenlundskanalens port har Kanalmursprogrammets kostnadsbedömning använts och för port i Kvillebäcken har port i Kristianstad använts. Åtgärder för skyfallslösningar ingår i kretslopp och vattennämndens ordinarie investeringsverksamhet.

Extern finansiering

Fastighetsägaren har ansvaret för sin fastighet vid en översvämning på grund av stigande havsnivåer. Utifrån dagens lagstiftning är möjligheterna att erhålla finansieringsbidrag från enskilda fastighetsägare starkt begränsade. Därför är det huvudsakligen kommunala skattebidrag som står för finansieringen om det inte finns frivilliga överenskommelser om medfinansiering eller att det är pågående detaljplanearbeten där det finns möjligheter att erhålla exploateringsbidrag. Det pågår arbete med ny lagstiftning ("Ett samhälle anpassat till klimatförändringarna", SOU) som kan öppna upp möjligheter att fastigheter som får nytta av ett högvattenskydd ska kunna tvingas att medfinansiera detsamma. Det är dock osäkert när och om en sådan lagstiftning kan beslutas om och träda i kraft.

Detta förslag till planeringsbeslut syftar i huvudsak till att fördjupa planeringskunskapen för de olika delsträckorna och den kommande lagstiftningen påverkar inte planeringsförutsättningarna nämnvärt. Däremot ska ny relevant lagstiftning belysas utifrån ett genomförandeperspektiv, innan beslut om byggnation (genomförandebeslut) av högvattenskydd fattas.

Medfinansiering

Exploateringsförvaltningen kommer tillsammans med stadsbyggnadsförvaltningen aktivt arbeta för att hitta extern finansiering i syfte att minska stadens nettokostnader. Där så är möjligt medfinansieras högvattenskydden genom exploateringsbidrag. Ytterligare möjliga medfinansieringsformer är bland annat *Statsbidrag för naturolyckor* samt *Statsbidrag för*

stabilitetsförbättrande åtgärder längs Göta älv. På internationell nivå kan det bli utlysningar av EU-medel och förvaltningarna kommer att söka EU-medel när möjlighet finns.

Fortsatt arbete med den fördjupade planeringen

Arbetet med den fördjupande planeringen leds av exploateringsnämnden. Arbetet syftar till att bland annat konkretisera högvattenskyddens utformning och funktion, möjlig tid för byggnation och kostnad.

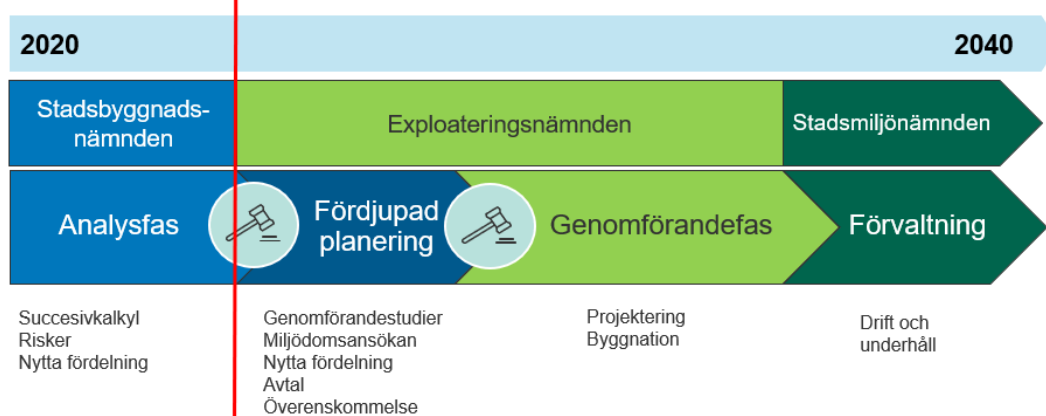
Fördjupad planering tas fram för varje utpekad delområde samt för vardera skyddsport med pumpanläggning i Kvillebäcken och i Rosenlundskanalen.

Fördjupad planering består av genomförandestudier (GFS) med tillhörande tillstånd, avtal och överenskommelser och innefattar bland annat:

- lokalisering och anpassning till stadsmiljö och stadsutveckling med hänsyn taget bland annat till arkeologi och kultur
- anpassningar till klimatscenarier och miljöhänsyn
- design, funktionella och tekniska lösningar
- kostnadsnyttoanalyser
- samråd och samordning med bland annat berörda mark- och anläggningsägare med tillhörande avtal och överenskommelser
- miljödomssansökningar och detaljplaneförändringar.

Planeringsbeslutet, för dessa fördjupade planeringar, kommer att följas av ett eller flera genomförandebeslut inför byggnation beroende på utbyggnadsordning samt vilken stadsutveckling i övrigt som föreslås i de aktuella områdena.

Figur 4 nedan visar en mer detaljerad bild av arbetet framåt samt vilken nämnd som är ansvarig för respektive skede.

Figur 4. Innehåll och ansvarig nämnd för respektive skede. Förslag till genomförandebeslut hanteras av exploateringsnämnden för vidare behandling i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Framtida drift och underhåll

I och med att utformningen av skydden inte är klar är det inte möjligt att ta fram en uppskattning för framtida drift- och underhållskostnader. Framför allt när det gäller föreslagna portar och pumpanläggningar samt öppningar i högvattenskyddet kommer det krävas ytterligare resurser för drift och underhåll. Beroende hur högvattenskyddet i övrigt

utformas behöver det inte betyda att framtida drift och underhåll väsentligen ökar utan snarare att det endast görs mindre justeringar i befintliga drift- och underhållsåtgärder. I de fall högvattenskyddet hamnar på kommunägd ”allmän plats” mark, kommer det vara naturligt att drift och underhåll ligger hos kommunen som redan förvaltar för dessa ytor. Dock kan högvattenskyddet ligga på kvartersmark i form av höjdsättning eller kopplat till statlig infrastruktur. I dessa fall kan förvaltningsansvaret lösas på annat sätt. Det är först när en föreslagen lösning finns framme som det är lämpligt att bedöma hur förvaltningen av anläggningen kan se ut. I de delar där drift och underhåll skall hanteras av stadsmiljönämnden, börjar kostnaderna belasta stadsmiljönämndens budget när åtgärderna är klara.

Påverkan på andra förvaltningar och bolag

Planeringsarbetet framåt kommer att ske i nära samarbete mellan berörda nämnder, i första hand exploateringsnämnden, stadsmiljönämnden och stadsbyggnadsnämnden samt med kommunala bolag. Detta för att säkerställa att förslag till högvattenskydd kan samordnas med andra planerade projekt och program som finns inom de föreslagna områdena. De valda lösningarna behöver också ses i ett livcykelperspektiv där det finns en balans mellan kostnaderna för investering respektive drift och underhåll. Vidare kommer både stadsmiljönämnden och kretslopp- och vattennämnden beröras på så sätt att de alltid kommer att delta i processen för att hitta rätt systemlösning vad gäller högvattenskydd med beaktande av dagvatten- och skyfallsösningar.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning

Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer det som viktigt att den förberedande planeringen inför genomförande av högvattenskydd fortsätter och fördjupas. Detta för att klara av att säkra Göteborg från högvatten i Göta älv och dess anslutande vattendrag till år 2040. Vidare är detta ett viktigt steg i att säkerställa kommunfullmäktiges tidigare beslut om klimatanpassning vad gäller skydd mot höga havsnivåer (KF 2019-04-25 §23).

Sammantaget bedömer stadsbyggnadsförvaltningen att arbetet med att klimatanpassa staden, bland annat genom högvattenskydd, är en kritisk åtgärd under de kommande åren.

Ett av de främsta skälen till att genomföra ett högvattenskydd i Göteborg är att det minskar riskerna för skador från översvämningar och skyddar därmed på sikt stora befintliga fastighetsvärden och andra ekonomiska värden. Dessutom skyddas befintliga kulturmiljöer, infrastruktur och samhällsviktiga funktioner. Vidare skapar högvattenskyddet även förutsättningar att fortsättningsvis bygga ut och omvandla staden och på så sätt skapa nya fastighetsvärden och en ännu mer attraktiv stad.

Förvaltningen vill lyfta fram att planeringen ännu är inom ett relativt tidigt skede varför både utformning och kostnader har förhållandevis stora osäkerheter kring sig. De stora osäkerheterna förutsätter att arbetet framåt sker i tätt samarbete över förvaltningsgränserna för att säkerställa att utformning och funktion uppfyller de mål och krav som varje nämnd har beslutat. Osäkerheterna förutsätter vidare att de berörda nämnderna även får en löpande information kring projektets tid, kostnad och innehåll för att få möjligheten att styra projektet utifrån nämndernas mandat.

Förvaltningen vill även uppmärksamma att en stor del av genomförandet av högvattenskydd, inklusive de delar som är föremål för kommande planeringsbeslut (se figur 4), kommer föreslås att ske under perioden 2030–2040. Utbyggnaden kommer att

sammanfalla med bland annat stadsutvecklingen i Backaplan, Lindholmsförbindelsen, Spår i allén, Bangårdsförbindelsen och evenemangsområdet vid dagens Scandinavium och Valhallabadet. Detta innebär att omfattande resurser, både ekonomiska och personella, behövs för att klara av att hålla den planerade takten.

Det finns ett behov av en övergripande organisation som bland annat har som uppgift att säkerställa kontroll och styrning av såväl funktion som status på högvattenskyddets alla ingående delar, samt att tillfälliga åtgärder är på plats när de behövs. Denna organisation behöver också kunna hantera skyfallsanläggningar, höga flöden uppströms och på sikt även det yttre skyddet. Samtidigt torde många delar av drift och underhåll av det föreslagna högvattenskyddet kunna integreras i stadens befintliga förvaltningsstrukturer. Förvaltningen har bedömt att beslut om organisation behöver belysas närmare och kan tas i senare skede när det finns mer konkreta förslag på hur högvattenskyddet ska utformas.

Henrik Kant
Stadsbyggnadsdirektör

Jenny Adler
Avdelningschef Strategi och taktik